

Inspel till offentlig konsultation avseende EU-centrum för kritiska råmaterial

Återvinningsindustrierna är en branschförening som företräder de privata återvinningsföretagen med en omsättning på 36 miljarder kronor och drygt 10 000 anställda i anläggningar över hela landet. Våra medlemmar står för återvinning av både kommunalt och icke-kommunalt avfall.

Vilka eventuella effekter ser ni att EU-centret kan få nationellt, regionalt och globalt?

För Återvinningsindustrierna är det viktigt att det kommande EU-centret för kritiska råmaterial inkluderar åtgärder för hela värdekedjan, dvs. även för återvunna kritiska råmaterial. Genom att bättre ta tillvara de resurser vi redan har i samhället så kan vi minska vårt importberoende, öka försörjningstryggheten och bygga uthållighet för kritiska råmaterial, och särskilt när det kommer till sällsynta jordartsmetaller.

I dagsläget finns det många tekniska och ekonomiska svårigheter med att återvinna produkter innehållandes kritiska råmaterial, och det är svårt att få en ekonomiskt lönsam affärsmodell i både Sverige och EU. Anledningen är bl.a. att det finns en låg efterfrågan från producenter att köpa och använda återvunna material i nya produkter, vilket gör det svårt för återvinningsbranschen att investera i ny teknik och nya anläggningar om avsettningsmöjligheterna är osäkra. I detta skede ser vi därför potential i att EU-centret kan hjälpa till med att skapa förutsättningar för ökad återvinning och ökad användning av återvunna material. Det kan även innebära att fler projekt för återvinning av kritiska råmaterial placeras i Sverige, istället för i ett annat EU-land vilket kan innebära fördelar för svensk konkurrenskraft.

Hur ser ni på EU-centret och dess potential att nå målsättningar om:

- finansiellt stöd för projekt inom kritiska råmaterial genom efterfrågeaggregering och matchning mellan projekt och finansiärer.
- hantering av leveransstörningar av kritiska råmaterial via gemensamma inköp och lagerhållning.

Finansiellt stöd

Återvinningsindustrierna anser att det är positivt om det kommande EU-centret kan bidra till ökad offentlig finansiering eller privata investeringar, t.ex. genom att göra användningen av Horisont Europa och Europeiska innovationsrådet mer effektivt eller genom ökad upphandling av återvunna material. Främjandet av offtake-avtal för sekundära kritiska råmaterial skulle också

kunna vara intressant, men där vill vi gärna se en utförligare beskrivning av förslaget innan vi kan bedöma effekterna av det.

Därutöver ser vi behov av finansiering i form av stöd till återvinningsaktörer för att kunna investera i nya återvinningstekniker och för att kunna skala upp från pilotprojekt till storskalig anläggning. I många fall finns t.ex. tekniken på plats genom forskningsfinansiering och pilotprojekt, men det är ofta svårt att ta pilotprojektet till en storskalig anläggning. Ett finansiellt stöd skulle därför kunna hjälpa aktörer att våga ta tekniken vidare till välfungerande och lönsamma återvinningsanläggningar för produkter innehållandes kritiska råmaterial.

Hantering av leveransstörningar

I problemformuleringen till Kommissionens offentliga konsultation beskriver de att det är viktigt att minimera negativa konsekvenser av leveransstörningar, vilket vi håller med om eftersom återvinning utgör en del av leveranskedjan. Det är därför viktigt att hänsyn tas till konsekvenser för olika aktörer beroende på policyåtgärd. Om återvinnare i Sverige och EU går i konkurs på grund av t.ex. låg efterfrågan på återvunnet material så drabbas inte bara vår bransch, utan även den tillverkande industrin. Fordonsindustrin har t.ex. åtagit sig att bli mer hållbara genom elektrifiering av fordon, samt i och med krav som kommer genom förordningen om uttjänta fordon och batteriförordningen. Detta innebär att de behöver ha tillgång till batteriåtervinning och återvunna metaller och mineral för att klara sin produktionskedja.

Förslag om lagerhållning

Återvinningsindustrierna ser ev. risker med förslaget beroende på dess utformning. Vi vill inte att en lageruppbyggnad ska innebära en begränsning av marknaden för återvinningsbranschen enbart för att kunna lagerhålla återvunna kritiska råmaterial i EU eller Sverige. Vi ser redan idag med oro på de olika exportrestriktioner som föreslås av Kommissionen. Tillgången till internationella marknader är viktig för att återvinningsbranschen ska kunna fortsätta fungera. Precis som för annan industri så behöver material kunna köpas och säljas på en öppen marknad för att säkerställa konkurrenskraft och jobbmöjligheter. Om det inte finns avsättning för att sälja återvunnet material på den europeiska marknaden så behöver detta marknadsmisslyckande lösas genom policyåtgärder som ökar incitamenten för att använda återvunna material till konkurrenskraftiga priser i EU.

Vi vill att regeringen värnar om frihandeln genom att inte införa policyåtgärder som potentiellt begränsar marknaden för återvunna material, och som minskar dess ekonomiska värde, ännu mer.

Förslag om ett europeiskt prisgolv för kritiska råmaterial

Vi ser ev. risker med ett prisgolv beroende på dess utformning eftersom det är viktigt att primära råvaror inte blir ännu billigare eller mer fördelaktigt att använda jämfört med de återvunna råvarorna. Det är ett generellt stort problem idag att återvunna material ofta är dyrare för producenter att köpa och använda jämfört med primära fossila material. Åtgärder inom ramen för EU-centret bör därför inte spä på dessa problem ytterligare.

Övriga synpunkter

Utöver de svar som lämnats på ovan frågor så vill vi lyfta vilken av att det görs en utförlig konsekvensbedömning av potentiella åtgärder inom ramen för det kommande EU-centret för kritiska råmaterial. Vi vill även värna om ökad dialog mellan beslutsfattare och branschen, och ser därför fram emot fler dialogmöten gällande denna konsultation och kommande förhandlingar.